Poste Restante

Medlemstidning för Nils Ferlin-Sällskapet Nr 1 2002

SÅ KOM JAG MEJ UPP –

Så kom jag mej upp i världen
att jag handlade mig ett hus.
Det fotograferades flitigt
– i sol som i annat ljus.

Folk sa: Det var verkligen ganska
unikt... Nå, det tog sej till slut!
Småtittare kom för att granska
och jag pekade in och ut!

Ja, byrån är bra – och spegeln,
fast kanske en aning för bred,
sa jag, men insjön därnere
är jag särskilt belåten med.

Ack, vilken en kolja och makrill
vi fiskar där, jag och min fru...
– Då reste de hem och det spred sej:
Han är a l l d e l e s galen nu!

Nu sitter jag här och krokar
i mitt eget ägandes hus
(som fotograferades flitigt
i sol- och magnesiumljus).

NILS FERLIN

Dikten ovan, som är hämtad ur den posthuma diktsamlingen "En gammal cylinderhatt" (1962), är vald med tanke på omslagsbilden. Där står Nils Ferlin på trappan till sitt "eget ägandes hus", Norrboda i Länna socken, och pekar ner mot den intilliggande insjön Addarn.
Foto: Manfred Wiese, Norrtelje Tidning.

Ordföranden har ordet:

Kära Ferlin-vänner!

Hjärnbruk på järnbruk

Jag står ute på terrassen framför Saxå herrgård, den anrika gamla bruksherrgården i järnhanteringens Bergslag, bara några mil från Filipstad, den stad som betytt så mycket för Nils Ferlin och där hans minne vårdas så aktivt.

Det är en tidig förvårsmorgon, Sjön Saxens is håller på att gå upp, solen brinner över granskogsranden på andra sidan sjön och fåglarna har vaknat. Jag kan urskilja bofinkens energiska lockrop, jag hör talgoxens tvåtoniga vårserenad. Andra faller in i kören. "Det luktar vår", skrev Nils Ferlin. "Det blir ännu en!". Och det känns mycket klart och nära därute på terrassen.

Jag är här hos min gamle vän, "brukspatronen" och krögaren Carl-Jan Granquist tillsammans med några andra entusiastiska Ferlinvänner, nämligen vår förre ordförande Olof Ögren och Rolf Alsing, välkänd publicist och ur-värmlänning. Och vi har suttit uppe till långt in på natten och diskuterat, "brain-stormat", för att använda ett svengelskt uttryck, hur vi ska kunna fästa ytterligare uppmärksamhet på Nils Ferlin, hans verk och diktning.

Vi har också tagit upp den eviga frågan för litterära och andra föreningar, nämligen "den omvända pyramiden." Åldersfenomenet som innebär att antalet äldre medlemmar är avsevärt större än antalet yngre. Med andra ord frågan om nyrekrytering. Ett problem i sammanhanget är väl kanske skolundervisningen där litteraturhistoria och författarskap inte verkar tillhöra de högst prioriterade ämnena. För att uttrycka sig milt.

Många idéer har vi bollat med, många förslag har farit genom luften efter den läckra måltiden. En idé var till exempel att varje år anordna ett Ferlin-evenemang på Saxå. Det kunde kanske inrymmas inom ramen för de traditionella kammarmusikveckorna som har stor tillströmning. I sammanhanget dryftades också möjligheten att arrangera litterära seminarier med deltagande av litteraturvetare,

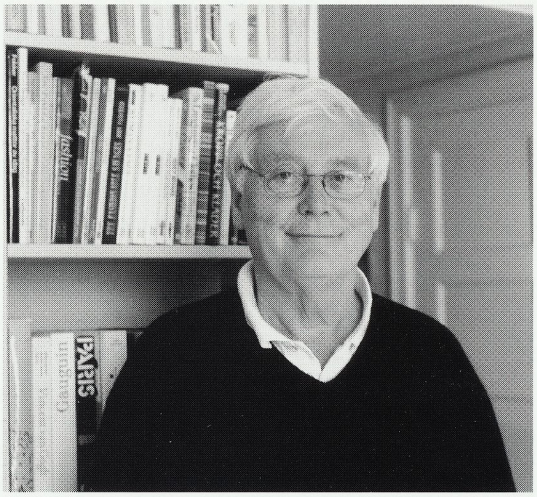

Jan Mårtenson, ordförande i Nils Ferlin-sällskapet.
Foto: ESSE JANSSON

författare och andra som skulle diskutera Ferlins mångfasetterade författarskap och komplettera vår bild av honom. Tanken på en konsert under hösten i Karlstad framfördes också.

Många redan fastlagda evenemang har vi ju också att se fram emot, som närmare framgår av detta nummer av Poste Restante. Jag tänker inte minst på föreningens deltagande i de litterära sällskapens manifestation på Mosebacke den 15 maj, på vårt årsmöte dagen efter, den 16 maj, på stadsvandring i Ferlins fotspår, på invigningen av Ferlin-statyn i Karlstad den 13 juni och Ferlindagen i Länna den 11 augusti. Så programpunkter och aktiviteter saknas inte.

Och jag vill än en gång uppmana alla våra medlemmar att komma med förslag till våra Ferlin-evenemang. Vi är en av Sveriges största litterära sällskap och jag vet att det finns många tankar och uppslag ute bland er alla. Så vi i styrelsen ser fram emot en fortsatt dialog och välkomnar era synpunkter och förslag. Hör av er!

Med vårliga Ferlin-hälsningar
Jan Mårtenson

Det kom ett brev . . .

Det kom ett brev från en ung man med synpunkter och förslag till Nils Ferlin-sällskapets ordförande, Jan Mårtenson. Det lyder:

"Jag tycker att Poste Restante ska skriva om de många och kämpande medlemmar i vårt land som på olika sätt berättar om Nils Ferlins liv och leverne. Gärna med några foton i medlemstidningen och så från vårt avlånga land och hörn.

Jag har med en kamrat bildat 'Haninge-Duon' och vi besöker pensionärer med Ferlin och Dan Andersson i högsätet.

Med vårliga hälsningar
Per Kihlberg, Haninge."

Ett utmärkt initiativ tycker såväl ordföranden som redaktören. Den senare är dock ledsen över att kvalitén på den medsända bilden tyvärr inte håller för publicering. Men Per Kihlberg är välkommen att höra av sig igen – liksom alla andra som på olika sätt bidrar till att uppmärksamma Nils Ferlin!

Skriv till
Poste Restantes redaktör
Esse Jansson
Länna Prästgård 6098, 761 93 Norrtälje.
Tel/fax – 0176-268 130.

MEDVERKANDE:
OLLE ADOLPHSON
BJÖRN ARAHB
TOR BERGNER
ANDERS BÖRJE
STEFAN DEMERT
LARS GÖRANSSON
SID JANSSON
TOMMY KÖRBERG
MONIKA LILJA
NANNIE PORRES
BERNT STAF
HÅKAN STEIJEN
JEJA SUNDSTRÖM
GUNNAR TURESSON
– SAMT NILS FERLIN
(I EN INSPELNING UR SVERIGES RADIOS ARKIV)

Den 30 mars 1980 hyllades Nils Ferlin och femtioårsminnet av hans debut 1930 med *En döddansares visor* av ett stort antal visartister vid en konsert på Stockholms Folkets Hus.

Konserten bandades och sändes i radio.

Nu ger vi ut det bästa ur denna konsert på CD. (YTFR102)

YTF(r)ecords

Specialerbjudande för Nils Ferlin-Sällskapets medlemmar:
Skivan kan köpas per postorder. Priset är 150:- inkl. porto.
Snabbast och enklast: Sätt in beloppet på pg **5 93 21-0**. Märk talongen **"Ferlin"**.
Skriv eller ring till:
YTF(r)ecords, Yrkestrubadurernas förening
c/o Tempelman
Almsättravägen 11
184 61 ÅKERSBERGA
Tel. 08/540 652 32
Vid årsmötet den 16 maj 2002 kan medlemmarna köpa skivan direkt för 125:-. (Gäller endast vid detta tillfälle.)

YTF(r)
Webplats: www.ytf.se

Nu får även Karlstad en Ferlin-skulptur

ESSE JANSSON

I Filipstad sitter Nils Ferlin på en soffa, invid Klara kyrka i Stockholm står han och tänder en cigarrett, i Norrtälje finns en byst av skalden. Nu ska även Karlstad, hans födelsestad, få en Ferlin-skulptur. Den invigs torsdagen den 13 juni i år. Dessförinnan finns möjlighet att ta del av skulpturen vid en utställning på Skeppsholmen i Kungliga huvudstaden under tiden 1–8 juni – i samband med Stockholms stads 750-årsjubileum.

"Ferlin steppar" är titeln på denna landets fjärde Ferlin-skulptur vars skapare heter Thomas Qvarsebo. Idén till att göra en skulptur med en steppande Ferlin fick Thomas Qvarsebo från en bild som han hittade i en bok av författaren Artur Lundkvist, berättade han i Nya Wermlands-Tidningen den 27 oktober förra året, där han intervjuades av Katja Tydén.

Inspiration fick Thomas Qvarsebo även av följande diktrader som Stig Järrel skrev om sin vän Nils Ferlin:

Där får du steppa på borden
och dikta i månens ljus.
Ovan den ynkliga jorden
och människors stängda hus.

Skulpturen är utförd i corténstål och är i naturlig storlek med Ferlin steppande på ett bord. Genom bordsskivan kan man läsa de ovanstående stroferna av Stig Järrel. En utdragen stol står invid bordet – ämnad för betraktare som vill slå sig ned och kanske meditera en stund inför skalden.

Verket kommer att placeras strax norr om Stora torget i Karlstad, på den gågata som leder mot biblioteket/Värmlands museum/Restaurang Sandgrund.

Nils Ferlin föddes i stadsdelen Klara(!) i Karlstad den 11 december 1898. Här tillbringade han sina första tio år innan familjen flyttade till Karlstad.

Thomas Qvarsebo är en välkänd skulptör, född och verksam i Stockholm. Han har en lång meritlista och är representerad i stora delar av vårt land, bland annat är han känd för sitt porträtt av Olof Palme i Riksdagshuset.

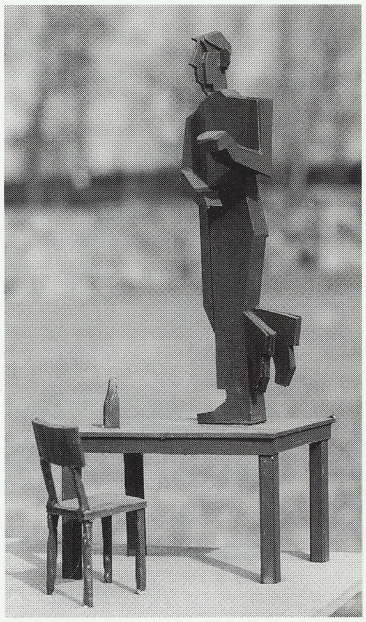

Den 13 juni invigs Thomas Qvarsebos skulptur "Ferlin steppar" i Karlstad.

Det är för övrigt inte första gången Thomas Qvarsebo ägnar sig åt Nils Ferlin, det avslöjar han i intervjun i Nya Wermlands-Tidningen. Där berättar han för första gången om tillkomsten av den mycket uppmärksammade Ferlinskulpturen i Filipstad som invigdes 1975.

Thomas Qvarsebo var elev till den numera framlidne KG Bejemark som fått i uppdrag att utföra verket. Bejemark frågade sin elev om han ville göra skulpturen. "Han talade om att Ferlin skulle sitta på en bänk och vara iklädd frack och så fick jag en gipsmodell på det hela", berättar Thomas Qvarsebo i intervjun.

Qvarsebo fick fria händer att gestalta Ferlin på soffan. KG Bejemark tyckte hans idéer var bra och gjorde inga ändringar. Inför invigningen sa han till dem på konstskolan som tyckte att Thomas Qvarsebo gjort arbetet: "Hemligheten med framgång är bra medarbetare. Qvarsebo har förstått mina intentioner helt rätt".

Själv tar Qvarsebo det hela med ro, ser det som en "kuriositet". Det var ju Bejemarks idé att han skulle sitta på en soffa och ha frack, menar han.

Nu har Thomas Qvarsebo gjort en Ferlinskulptur där han även svarar för själva idén!

Stor anslutning vid prisutdelningen

ESSE JANSSON

Stor anslutning blev det fredagen den 19 oktober förra året, då det återigen var dags för utdelning av Ferlin-priserna. Högtidligheten ägde rum i Sjöfartshuset på Skeppsbron i Stockholm.

Kvällen inleddes med att Nils Ferlin-sällskapets nye ordförande, ambassadören och författaren Jan Mårtenson hälsade välkommen och med såväl charm som humor presenterade sig själv för de närvarande medlemmarna. Hans entusiasm över att få leda Ferlinsällskapet bådar gott för framtiden.

Som den borne kavaljer han är vände han sig vid prisutdelningen först till årets kvinnliga.trubadurpristagare, Jeja Sundström.

– Jeja, du får Nils Ferlin-sällskapets trubadurpris 2001 för att du – trots alla gästspel i olika TV-program som underhållare – genom åren städse haft visan och poesin närmast hjärtat, sa Jan Mårtenson bland annat i sitt hyllningstal.

Ferlin-priset 2001 gick som bekant till Gunnar Harding "därför att du är en central diktare", som Jan Mårtenson sa.

– Du är dessutom en poet som spänner över olika konstarter, fortsatte Jan Mårtenson och berättade om Hardings intresse för måleri och inte minst musik.

Trubadurpristagaren 2001, Jeja Sundström, fck en kram av Nils Ferlin-sällskapets nye ordförande Jan Mårtenson vid prisutdelningen. Foto: ANNIKA LUTTROPP

Efter livfulla applåder för de båda pristagarna var det så dags för middagen som denna gång omfattade en 3-rätters meny. Och när denna väl avspisats var hade stunden kommit för Jeja Sundström och Gunnar Harding "att inta scenen" och till publikens stora förnöjelse bidra med sång och recitation.

Ordföranden Jan Mårtenson gratulerar Gunnar Harding som fick motta Ferlin-priset 2001. Foto: ESSE JANSSON

Jan Mårtenson och Jeja Sundström hade det glatt vid middagsbordet. Foto: ANNIKA LUTTROPP

Ferlin-manifestation förevigad på skiva

ESSE JANSSON

Inte mindre än fjorton visartister ger sin tolkning av Nils Ferlin på en ny CD med titeln " . . . ha visorna tänkt", ett diktcitat av skalden. Framsidesbilden på skivomslaget är ett foto av Konrad Nyströms Nils Ferlin-byst som avtäcktes i Nils Ferlins gränd i Norrtälje den 20 maj 2000. Bysten finns för övrigt med på ytterligare ett par detaljbilder.

Materialet till skivan är hämtat från en inspelning gjord vid den största manifestation som hittills hållits för Nils Ferlin. Det var en konsert som anordnades i Folkets hus i Stockholm den 30 mars 1980 med anledning av 50-årsminnet av skaldens debut med "En döddansares visor", i mars 1930. Här presenterade Yrkestrubadurernas förening (YTF) ett tre timmar långt program som producerades av Sid Jansson (presentatör och sammanhållare. Han svarar även för albumtexten till skivan) och Torgny Björk.

Konserten bandades av Gert Palmcrantz för kommande skivutgivning (vilket alltså skulle dröja 20-talet år!). Två timslånga program sändes dock i radions P 3 påskdagen 1980 och gick även i repris någon månad senare.

Att Ferlin var (och fortfarande är) en folkkär poet bevisades av att närmare 2 000 personer köade till konserten – bara 800 slapp in! Intäkterna gick till Kommittén för Ferlins staty i Klara, utförd av K G Bejemark. Den avtäcktes 11 september 1982.

Producenter för skivan – som ges ut av YTF (r)ecords i samarbete med Sveriges radio och med bidrag från Statens kulturråd – har varit Thorstein Bergman och Pierre Ström. De har valt ut det bästa ur konserten.

Nils Ferlins egen recitation av "När skönheten kom till byn" och "Intet vet jag –" inleder och avslutar skivan. Däremellan får vi lyssna till en rad välkända vissångare. Här framför nestorn Gunnar Turesson – som gick bort i juli förra året, 94 år gammal – sin egen tonsättning av "Kan du höra honom komma". Gunnar Turesson var den förste tonsättaren av Ferlins dikter, redan 1932 sjöng han tre av dem i radio!

Andra legendariska vissångare är Broder Tor Bergner – som bland annat framför sin närmast klassiska tonsättning av "Gammal visa" – och Anders Börje. Den senare sjunger "Cirkus" i Lille Bror Söderlundhs tonsättning. Lille Bror gjorde många kongeniala tonsättningar av Ferlins dikter och förutom den nämnda framförs på skivan "Pulex irritans" av Björn Arahb till Lars Erikssons dragspel.

Här finns även överraskningar – åtminstone för undertecknad som inte haft en aning om att Tommy Körberg tonsatt Ferlin! Han sjunger fyra av dem, däribland"Gravöl", "Profeten" och "Inte angår de mej". En annan överraskning är att höra Bernt Staf framföra sin egen, personliga tolkning av "Gatubild".

"Syner i lövsprickningen" fick en sprittande melodi av Gunnar Turesson som framförs av Jeja Sundström och Stefan Demert. Den senare läser även sin egen dikt "Staden hyllar en skald" där han ironiskt häcklar de politiker som raserade de gamla Klarakvarteren.

Olle Adolphson bidrar med två egna tonsättningar till "Goggles" och "Om våren" och Monika Lilja framför sin tonsättning av "Milorna flämta . . ."

Vidare tolkar Sid Jansson Ferlins och Ulf Björlins toner till "På källaren Fimmelstången" och Håkan Steijen sjunger "Och hörde du –" till egen melodi med Bo Eriksson på cello. Lars Göransson framför tre dikter med egna tonsättningar, "– sa lille Per", samt "Du har tappat ditt ord" och "Djurgårdsmässa", de två senare med Lars Englund gitarr.

Slutligen sjunger Nanni Porres med Göran Lindberg, piano, jazzmusikern Lars Gullins (ännu en överraskning!) tonsättning av "Kärlekens ögon".

". . . ha visorna tänkt" är som framgått en helt unik Ferlin-skiva där en suverän samling av vår främsta vistolkare medverkar. "Bättre sent än aldrig", heter det ju och producenterna Thorstein Bergman och Pierre Ström har all anledning att vara stolta över att de nu lyckats förverkliga en drygt 20-årig dröm.

Ferlins minne hedrades i Klara kyrka...

ANNIKA LUTTROPP

Lördagen den 20 oktober, en strålande höstdag, hade en stor skara samlats i Klara kyrka för att höra Rolf Mårth's program "Nils Ferlins tankar om liv och död" framföras.

Det var en högtidlig stämning i den vackra kyrkan, med solen som strålade in genom de målade kyrkfönstren. Rolf ömsom läste olika dikter av Nils Ferlin på temat liv och död och ömsom sjöng han tonsatta dikter på ett allvarsamt och genomtänkt sätt.

Det blev en resa genom Nils Ferlins liv från hans barndom med Cirkus Tigerbrand och hans fars tragiska bortgång till hans hektiska liv i Klara och hans ålderdom i Länna. Det var såväl kärleksdikter, till exempel *Kärleken kommer*, och dikter om den andra sidan, till exempel *Inte ens en grå liten fågel*.

Solen strålade in genom kyrkfönstren i Klara kyrka när Rolf Mårth framförde sitt program "Nils Ferlins tankar om liv och död". Foto: ANNIKA LUTTROP.

Kort sagt programmet spände över hela Nils Ferlins produktion av mer allvarsamma dikter.

Man kunde inte på ett bättre sätt ha uppmärksammat att det, egentligen den 21 oktober 2001, var precis 40 år sedan Nils Ferlin gick bort.

Utanför kyrkan hade en av de hemlösa klistrat upp sin annons om *Situation Stockholm*, de hemlösas tidning, på statyn av Nils Ferlin och stod bredvid och sålde tidningarna till förbipasserande. Jag tänkte för mig själv att detta skulle Nils Ferlin inte ha haft något emot, att bli en annonspelare för de svaga och utslagna i samhället. Det skulle varit helt i hans egen stil, att stötta dem som har det svårt.

När vi kom ut hade den hemlöse försäljaren gått sin väg och jag avslutade med att läsa dikten *Inte ens en grå liten fågel*, som står på skylten vid Nils Ferlins staty, samt ta en bild på Rolf Mårth, som förärade statyn en tidning och en hälsning från Nils Ferlins hemstad, Filipstad.

I samband med Stockholms 750-årsfirande arrangeras en Ferlin-konsert

DEN STÖRSTE KLARABOHEMEN

söndagen den 2 juni kl 13.00 i DELS lokaler i LILLA HORNSBERG

Medverkande: **Tor Englund** och **Ove Engström**

Gratis transport av gästerna anordnas med ångslup från Stadshuskajen

Stadsvandring i Nils Ferlins spår

Tisdagen den 4 juni kl 13.00

blir det stadsrundvandring i Nils Ferlins spår med **Monika Lilja** som sjungande guide.

Vandringen utgår från Nils Ferlins staty, mitt emot Åhléns city.

... och i Länna kyrka i Roslagen

ESSE JANSSON

Rolf Mårth avtackades med blommor av kyrkoherde Liisa Björklund efter sitt uppskattade Ferlin-program i Länna kyrka.
Foto: ESSE JANSSON.

På 40-årsdagen av Nils Ferlins bortgång, söndagen den 21 oktober förra året, hedrades den folkkäre skalden med ett minnesprogram i Länna kyrka. Nils Ferlin var som bekant bosatt i Länna församling från mitten av 40-talet till sin bortgång 1961.

Det var vissångaren Rolf Mårth från Ferlingruppen i Filipstad som här framförde sitt program "Nils Ferlins tankar om liv och död" – samma program som han dagen innan gästspelat med i Klara kyrka i Stockholm.

En stor publik hade denna vackra och soliga höstdag samlats i sockenkyrkan där Rolf Mårth passande nog inledde med dikten *"Ser du . . ."* som börjar: *"Ser du dessa vissna löv, / vissna löv i vinden – / så är jag ett visset löv, / visset löv i vinden / . . . /"* ur debutsamlingen *En döddansares visor*.

Rolf Mårth berättade mellan dikter och visor om bland annat alla de epitet som förknippas med skalden – revydirektören, barfotapoeten, filosofen, agnostikern . . .

Nils Ferlin har även kallats den siste bibelpoeten – han var ju av prästsläkt och kunde sin Bibel ur vilken han hämtade inspiration till ett flertal av sina dikter. Rolf framförde bland annat en tonsättning av *"Nyss"* ur samlingen Barfotabarn, som inleds så här: *"Nyss har jag läst i en tung gammal bok som min farfar predikat ifrån. / Farfar var präst, han och schartauan – men jag är ett flarn och ett spån. / . . . /"*.

– Många av hans dikter tar upp liv och död och Kristusgestalten, sa Rolf och fortsatte med *"Kan du höra honom komma . . ."* ur debutsamlingen *En döddansares visor*. Han sjöng *"Getsemane"* ur *Goggles* och läste *"Innan ditt rike blev kartlagt"* ur Ferlins sista diktsamling *Från mitt ekorrhjul*.

Rolf Mårth sjöng och reciterade med stark inlevelse och känsla och berättade inkännande om poetens liv, bland annat när han "cirkusdirektör" i Karlstad, och om hans schlagertexter. Han avslutade sitt mycket uppskattade, timslånga program med *"Skymningen sveper sin stillhet / runt våra ensliga hus / . . . /* ur *En döddansares visor*.

Publiken tackade med rungande applåder som signalerade att man ville höra ännu mera. Och visst bjöd Rolf gärna på flera extranummer!

Arrangörer var Länna församling och Norrtelje Tidning (som sponsrat de generösa annonserna).

Ferlindag i Länna

Söndagen den 11 augusti, kl 14.00, äger den årliga Ferlindagen rum på Kyrkvallen i Länna i Roslagen – den bygd där Nils Ferlin var bosatt från mitten av 40-talet till sin bortgång 1961.

I år medverkar den välkände Ferlin-tolkaren Pär Sörman. För arrangemanget svarar Länna hembygdsförening.

Ferlindagen i Länna har arrangerats från 1981 och samlar varje år en stor publik.

”Om Lille Bror kan hitta på?”

ESSE JANSSON

Den 21 maj i år är det nittio år sedan Lille Bror Söderlundh föddes i Kristinehamn i Värmland. Han blev en av vårt lands mest framstående och mångsidiga tonsättare genom tiderna – dessutom en av Sveriges mest omtyckta vissångare. Kanske mest känd för sina tonsättningar och sitt framförande av Nils Ferlins dikter. Men Lille Brors livsbana blev tyvärr alltför kort, han gick oväntat ur tiden den 23 augusti 1957, bara 45 år gammal.

”Alla kände Lille Bror”. Så inleder Christina Mattsson, känd visforskare och radiomedarbetare, samt nu chef för Nordiska museet, sin biografi *Lille Bror Söderlundh – Tonsättare och viskompositör* utgiven år 2000 på Atlantis. Det är en inkännande, högintressant och fascinerande bok om människan, tonsättaren och vissångaren Lille Bror.

”Hans tonsättningar av Nils Ferlins *Får jag lämna några blommor* och *När skönheten kom till byn* blev allas egendom, de ledde omedelbart och utan åthävor in i våra hjärtan”, skriver Christina Mattsson vidare.

Lille Bror var en mångbegåvad musiker. Han skrev såväl för revyscenen, som för teatern och baletten. Dessutom komponerade han musik till mer än tjugo spelfilmer och skrev kammarmusik!

Nils Ferlin och Lille Bror träffades första gången redan 30-talet, troligast året efter det att Ferlins diktsamling Barfotabarn kom ut 1933. Lille Bror höll, enligt Ferlin själv ”just på med inträdesproven för Musikaliska Akademien.” Nu kom han också att tillhöra den krets av unga författare och skalder som hade Café Cosmopolite som träffpunkt.

”Nils Ferlin kom att få ett avgörande inflytande på Lille Brors väg mot berömmelsen som viskompositör”, skriver Christina Mattsson i sin bok.

I en intervju i Dagens Nyheter 1954 sa Lille Bror: ”Nisse gjorde ett oerhört intryck på mej. Så småningom träffades vi ständigt. Jag började förstås genast läsa hans poesi. Så skrev jag mer och mer musik till dikterna och kände en alltmer ökad kontakt med dem.”

Innan mötet med Nils Ferlin hade Lille Bror aldrig skrivit några vismelodier, han var helt inriktad på att bli seriös tonsättare och violinist. I DN-intervjun berättade Lille Bror att något ”som var mycket välgörande i början av vår vänskap var den personliga kontakten med Nisse, att höra honom själv läsa, sen föll sej den rytmiska indelningen av strofen därefter.”

Om Nils Ferlins dikt *När skönheten kom till byn* har Lille Bror själv berättat så här:

> ”På en Normaserviett av allra tunnaste silke – papper förstås – står det med klar och luftig handskrift i blyerts: ´När skönheten kom till byn då var klokheten där.´ Till stor glädje har jag verkligen lyckats bevara detta lätt förgängliga ark som jag för ungefär tjugo år sedan stoppade ner i fickan då det hastigt blev aktuellt för sällskapet jag befann mig i att byta näringsställe. [. . .] I bilen som skulle föra oss till Den Gyldene Freden började Nils Ferlin, som skrivit dikten, att gnola lite förströtт på en visa som gnolats i hundrade år: ´Och jungfrun hon går i ringen med röda gullband.´
>
> Men han undvek nogsamt texten. Jag vände mig hastigt om mot Nisse, vi växlade några blickar, så satte jag mej tillrätta utan att ett ord blev sagt. Det hela var klart, så musikaliskt klart som det mesta då det gäller Nils Ferlins diktning. [. . .]”.

När skönheten kom till byn blev sedan också titeln på Lille Bror Söderlundhs första bok, en samling visor med musik som utgavs hösten 1939 på Bonniers förlag.

Christina Mattsson skriver att samvaron mellan Lille Bror och Nils var som intensivast åren mellan Barfotabarn och Goggles, som kom 1938. Hon fortsätter:¨

> ”På brevpapper, på baksidan av matsedlar, på servetter, på vad som fanns till hands och gick att skriva på har Ferlin skrivit ner sina dikter och gett till Lille Bror. Ibland daterat, ibland odaterat, ibland signerat, ibland osignerat. Här finns originalmanus till de visor som sedan kom att bli så kända, men också manus till dikter som såvitt jag kunnat finna, inte har publicerats i något sammanhang tidigare. På baksidan av matsedeln från Norma Luciadagen 1936, då det serverades lutfisk och skinka har Ferlin skrivit dikten *Värmland*. Det är en dikt som Lille Bror aldrig tonsatte, däremot berättade han om

dikten i en nekrolog över Nils Ferlin som bandades för Sveriges Radios räkning. Bakgrunden till nekrologen är så pass speciell att den är värd att återge. På våren 1957 var Nils Ferlin mycket sjuk, och det var osäkert om han skulle genomleva krisen. Författaren Lennart Hellsing, som vid tillfället var på besök hos Lille Bror i Borlänge, har berättat för mig hur man ringde från radion i Falun och bad Lille Bror snabbt förbereda några minnesord över skalden ifall han inte skulle överleva det kommande dygnet. Hellsing kommer ihåg hur Lille Bror gick igenom sina manushögar för att finna dikten *Värmland*, som han gärna ville ha med i nekrologen. Nekrologen spelades in i mars 1957, men den behövde aldrig användas eftersom Ferlin tillfrisknade och levde ytterligare några år. Inspelningen finns bevarad i Sveriges Radios arkiv."

Det manus som Lille Bror använde som stöd vid inspelningen finns i familjens ägo, berättar Christina Mattsson i sin bok. Av detta framgår bland annat att Lille Bror gärna ville läsa upp dikten Värmland "eftersom jag tycker att det i den dikten finns så mycket som påminner om Nisse själv." Så här lyder den:

Söner fick Olaus, en torpare, fem
och alla fick de lusten att vandra.
Trenne kom till USA, men ofta går de hem,
och tittar hur det går för de andra

Går så där och tittar på björk och på lönn
säger kanske: björkarna ä fina.
Då nickar gamle Ola och småler i lönn:
Åh, han känner deras konstiga pina

En skåning har sin jord
och att masen är så stark
kan bero på det ena och det andra
Söner fick Olaus och ingen tugga´ bark
men alla fick de lusten att vandra

Du hittar dom på land
som du hittar dom på sjö
och alla har de lätt för att skratta
men något tar de undan
som de vårdar som ett frö
och detta har du svårare att fatta

Söner fick Olaus och alla fick de skratt,
men också fick de längsel och pina:
lustiga och mörka och eniga i att:
björkarna därhemma ä fina.

I Lille Brors manus till nekrologen heter det efter dikten:

Lille Bror Söderlundh, Uno Eng och Nils Ferlin utanför Den Gyldene Freden 1939.

"Det var någe alldeles särskilt det där med Nisses starka landskapskärlek, han var ju i mycket bunden i det förgångna – i hans dikter finns det ju nästan alltid en spillra av det gamla eller också har han skapat ett nytt ord med gammal klang i som givit täckning för vad han velat uttrycka."

I diktsamlingen *Med många kulörta lyktor*, 1944, ingår dikten *Men går jag över ängarna*. Fyra år tidigare, mars 1940, skrev Nils Ferlin ned den på baksidan av restaurang Pilens matsedel med en fråga "Om Lille Bror kan hitta på?". Men det kunde inte Lille Bror – den har istället tonsatts av åtta andra svenska kompositörer!

Det här var några "smakprov" ur Christina Mattssons läsvärda bok om Lille Bror Söderlundhs mångsidiga konstnärsskap. Nils Ferlins namn återkommer – förutom i det digra kapitel som jag här citerat ur – även på många andra ställen i den drygt 450-sidiga utgåvan.

En bok som varmt rekommenderas!

Ta del av Lille Brors mångsidighet på CD!

ESSE JANSSON

Sedan förra året finns möjligheten att lyssna till 29 av Lille Bror Söderlundhs tonsättningar på en CD. Titeln är *En doft av sommar. . .*

Medverkar gör sångerskan Gunnel Eklund (ordförande i Sällskapet Lille Bror Söderlundhs vänner) med kör- och musikvänner.

Det är en väl varierad skivinspelning där delar av Lille Bror Söderlundhs musikaliska mångsidighet speglas på ett förtjänstfullt sätt. Redan inledningsvis får vi en doft av sommar genom njuta av den vackra och välkända *Folklig vals nr 2* och sedan följer Einar Molins *Midsommarblomster*, samt Nils Ferlins *Får jag lämna några blommor* och *När skönheten kom till byn*. Efter *Adagio för oboe* och stråkar följer så Ferlins *Vilse* och *Inte ens* –. Ytterligare två tonsatta Ferlin-dikter finns med, nämligen *Den stora kometen* och *Pulex irritans*.

Rune Lindström är representerad med *Tvenne madrigaler i Wivalli anda* och *De´ ä´ någe´ visst me´ de´*, den senare ingick som bekant i Astrid Lindgren-filmen Luffaren och Rasmus liksom *Tänk jag drömde i natt* där Astrid själv svarade för texten (även den finns förstås med på skivan).

Här finns Anna Greta Wides *Den vise om kärleken* och *Du Lasse, Lasse liten* till vilken Lille Bror svarade för texten. *Såsom hjorten träget längtar*, psalm 358 i 1937 års psalmbok med text av Haqvin Spegel följs av Hjalmar Gullbergs *För vilsna fötter* ur *Att övervinna världen*. Av Ingegerd Granlund, som skulle bli Nils Ferlin-sällskapets förste ordförande, tonsatte Lille Bror *Tre kosteliga ting* och av Emil Zilliacus *Jag var ett speglande vatten*. Mer känd torde *Den vackraste visan om kärleken* av Ture Nerman vara.

Sångerskan Gunnel Eklund har – liksom Lille Bror Söderlundh och Nils Ferlin – sina rötter i Värmland.

Lille Bror Söderlundh. Fotografiet skänkt av Ivo Cramér skänkt till Sällskapet Lille Bror Söderlundhs vänner.

Skivan avslutas med *Blomma min stad* med text av Bengt Pettersson. Men dessförinnan har vi fått ta del av *Leksands klockor*, en visa efter Jones Anders Matsson, *Jag blåste i min pipa* (trad), samt flera instrumentala inslag, *Liten svit för klarinett, Klockrikesvit för blåsarkvintett*, och ett par stycken ut *Christina-musik*.

Gunnels musikvänner som medverkar på skivan är Falu blåsarkvintett, som grundades 1976 och bestod till 1991, Borganäskören (som Lille Bror ledde från hösten 1951 till sin bortgång 1957), Freskkvartetten, samt Sven Verde som tog upp musiken till Strindbergs drama *Christina* från 1941 och spelade in den med sin stråkorkester 1971.

Nils Ferlin-sällskapets medlemmar kan köpa skivan för 100 kronor, plus porto. Skriv eller ring till Gunnel Eklund, Rådmansgatan 59, 113 60 Stockholm. Tel 08-32 50 38. Postgiro 469 17 44-9.

Ny vägvisare till Stockholms litterära skyltar

ESSE JANSSON

För tio år sedan inleddes projektet "Det litterära Stockholm". På eftermiddagen den 19 maj 1992 – 80 år efter August Strindbergs dödsdag – invigdes den första litterära skylten i Stockholm. Det var en skylt över Strindberg med citat ur Röda rummet. Platsen var Mosebacke.

Idén till litterära skyltar kom från Bertil R Widerberg och Stockholms stadsbibliotek fick i uppdrag att plocka fram litterära citat.

Två år senare utgavs den första "Vägvisaren" i skriftform som då innehöll 24 skyltar. Nu har 52 skyltar satts upp runtom i Stockholm, såväl inom som utom tullarna, och i slutet av förra året kom en utomordentligt informativ och läsvärd guide i bokform med titeln "Nya vägvisaren till litterära skyltar i Stockholm". Den är utgiven av Stockholms kulturförvaltning och omfattar 120 sidor. För texten svarar Vera Székely.

Här ges en kort introduktion till varje författares yrkesbana, utdrag ur recensioner, samt en del Stockholmiana om platsen för respektive skylt. Boken innehåller även bilder på författarna, samt på varje skyltplats.

Kontaktperson för beställning av boken är Anne-Marie Andersson, tel 508 31 955. Hämtningsadress: Beridarbangatan 1-3, våning 10, kl 8.00-16.30.

Boken finns även till försäljning i Stockholms stadsbibliotek, Stockholms stadsmuseum, Stadshuset, samt i vissa boklådor.

Skyltgruppen firar 10-årsjubileum

Onsdagen den 15 maj firar Skyltgruppen sitt 10-årsjubileum och har då bjudit in nu levande författare, samt litterära sällskap för att tillsammans med publik fira tillblivelsen av "Det litterära Stockholm".

Jubileet äger rum på Mosebacke etablissement med början kl 19. Från Nils Ferlin-sällskapet deltar Monika Lilja, trubadurpristagare 1996, med ett framträdande. Sällskapet kommer även att ha ett bokbord för vilket sekreteraren Annika Luttropp svarar.

Lille Bror Söderlundh

VÅRKONSERT

till minne av kompositörens 90-årsdag

Utdelning av Sällskapet Lille Bror Söderlundhs Vänners stipendium år 2002

Söndagen den 26 maj 2002 kl 15.00
Musikmuseet, Sibyllegatan 2, Stockholm (intill Dramaten)

Medverkande bl a **Eva Magnusson**, **Ove Engström**, **Torsten Mossberg** och **årets stipendiat** samt **Skansens Spelmanslag**.
Programvärdinna **Gunnel Eklund**.

Entréavgift 100 kr. Medlemmar i Ferlin-Sällskapet 80 kr.
Biljetter i Musikmuseet från kl 14.00 konsertdagen.
Förbeställningar på telefon/telefax 08-702 94 70 samt e-post allegro@telia.com.

Varmt välkommen!

SÄLLSKAPET
Lille Bror Söderlundhs Vänner

”Ferlindikten” som Nils inte skrev

HARALD HULTMAN

Nils Ferlins vers är inte bara vemod och vånda, spefull sarkasm eller kaxig kuplett. Ostörda smultronställen kan ge asfaltpoeten vardaglig harmoni. I sina Yrkesvisor från 1944 anpassar han tonfall och rytm till en hantverkares ”trygga hammarslag”.

Hans poesi är en lyrisk folkskatt. Den har också lockat forskare till de spetsfundigaste analyser av attityd och undertext, metrik och grammatik. Ord för ord har skaldens verk nagelfarits – 39.026 glosor har vägts på guldvåg och upprepats, tytts och tolkats på nytt.

Kanske kunde det vara lustigt att till omväxling ta del av en ”ferlindikt” som skalden aldrig skrev? Den kom till i Roslagen en höstdag 1946, då Nils där ville utforska spåren av en brukskultur besläktad med ungdomsårens Värmlandsberg.

Bakgrunden är följande. Ett par år efter vishäftets utgivning fick skalden tanken att i yrkesvisornas efterföljd anknyta till sin ungdoms landskap, till järnbergslagen runt Filipstad. Hans farfar hade visserligen varit prost i Värmland, inte bergsman, och fadern tidningsman där.

Själv var Nils Ferlin född i Karlstad. Från tio års ålder kom han dock att växa upp i Filipstad, tidigt faderlös. Många av hans kamrater i realskolan kom från omgivande bergslag, och Nils fick höra mycket om traktens gruvor och hyttor. Det var en utdöende hantering som i backspegeln fångade den medelålders poetens nostalgiska sinne.

I Norrtälje var det andliga bergslagskusiner som fann varandra när Nils mötte min far. Trots dennes sjungande dalmål brukade skalden kalla honom värmlänning. På mödernet hade fader Hartvig nämligen sekler av värmländskt bergsmannablod i sina ådror. Utanför Filipstad hade min farmors far varit bergsman och gruvfogde vid Grundsjöhyttan i Nordmark – ”där har jag cyklat”, sa Nils – liksom hans far och farfar före honom.

När skalden och hans hustru en gång kom att resonera om mellansvensk järnhantering påminde min mor – som på sin mormors sida hade rötter i Edsbro – om den gamla masugn som där drivits under Skebo bruk. Inte långt därifrån slumrade det glömda Bennebol med ugn och hytta. Kanske Roslagen kunde bidra med lite bergslagsstämning?

Nils blev fyr och flamma så till den grad att han kunnat få futt på den mest utbrända masugn. Sagt och gjort. I familjen Hultmans hundrahästars Ford 46 bar det en höstdag ut mot Roslagens slumrande bruk på spaning efter den tid som flytt. Min mor satt vid ratten och jag i framsätet intill som kartläsare.

I baksätet samsades Henny och Nils, hon som så ofta beredd med block och penna. Lika viktiga var medicinburkarna i handväskan – och något att skölja ned tabletterna med. Skaldeparet hade en kod som jag först senare invigdes i. Det fanns piller för magen, knät eller huvet. ”Magen” behövde möjligen lugnas och ”huvet” piggas upp. Lederna kanske smärtlindring.

Färden gick via Skebo till Edsbro och Bennebol, så till Vällnora i Knutby och vidare upp till Harg. Vällnoras förfall grep skalden. I Harg var det inte bara herrgårdsfasaden som gjorde intryck, utan bruksgatans beskedligare boställen och tystnaden i de gamla vallonsmedjorna, så fint bevarade att skalden tyckte sig höra ekot av hamrarnas ”trygga slag”.

Men Nils Ferlin var en originell herre, om saken nu behöver påpekas. En kontrasternas man. Redan när färden började på gulnande småvägar i Roslagens höstliga inland ville han i tankarna leka med en motivisk motvikt. Ett tema med stadsmotiv, lite grand som en sällskapslek.

Min mor var med på noterna. Hon hade nyligen uppvaktat skalden med en grönköpingsvers som inleddes: ”Just nu så kan jag bara skriva/ små dikter à la Nils Ferlin/ men inte hoppas jag att bliva/ så vådeligt berömd och fin”. Tonen av Ada A:son Susegård var medvetet vald.

– Ge mej en upptakt, sa Nils, så får vi se.

Henny skrev. Dialogen återges här fritt ur minnet, femtivå år senare.

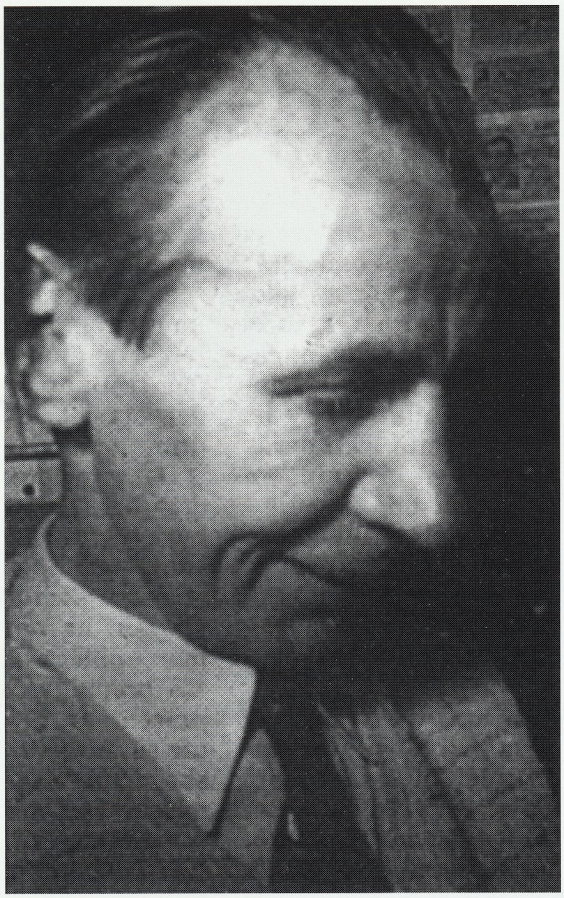

Varken Nils Ferlin eller Svea Nordin-Hultman (här på en 40-talsmålning) var främmande för "bruksvers".

– Det glimmar så många fönster, fönster i vår stad, föreslog min mor. Små fönster i rad på rad. Det rimmar på stad. Och så någonting med mönster...

– Jo. Det blir väl en början, tyckte Nils. Henny noterade.

– Nu glimmar det många små fönster – – – i Roslagens huvudstad, fortsatte moder Svea. Fast det blir väl för lokalbundet och för lite urbant? Nånting om höstfrusen stad eller så – – –?

– Skriv du, sa Nils till Henny.

– De bildar ett underligt mönster i kurande skymningsstad, bättrade min mor på.

Nästa strof blev mera personlig. Det var bra. Nils byggde ofta sina dikter så. Därför föreslog min mor:

– En annan går kring och vankar. Vad tjänar då allting till? Eller "allt strängt taget till – – –"

– Så blir det ju bättre som vers, sa Nils. Läs upp, Henny...

Visst lät det hyfsat. Med olika avbrott gick färden vidare från bruk till bruk. Nils grymtade med svart humor att det inte var första gången som han skrivit "bruksvers".

– Du skrivit? kontrade Henny. Än har Du inte bidragit med ett enda ord. Det här har Svea dikterat...

Och så läste hon upp versraderna från sitt spiralblock.

– Det här blir så pass bra att jag inte kan använda det, sa Nils. Eftersom det inte är mitt.

På väg upp mot lunchen i Harg slipades tredje och fjärde verserna av till samma ferlinska tonfall, utan att skalden behövde öppna mun.

När stjärnorna kom in i vers tre fann moder Svea vid Hennys omläsning att skymningen i slutraden på första strofen måste utgå. Stjärnorna blänker inte i skymningsljus. Inte på riktigt. Kanske "speglar vår kurande stad" vore bättre?

– Det är alltid så här det går till, betonade

I kväll glimmar många små fönster,
små fönster i rad efter rad.
De bildar ett underligt mönster
som speglar vår kurande stad.

En annan går kring här och vankar
– vad tjänar allt strängt taget till?
Så kommer det frågor och tankar.
Gud give, man kunde stå still

– stå alldeles stilla och bländas
av stjärnljuset uppe i skyn
och glömma allt nobelt som skändas
och allting som trampas i dyn.

Stå alldeles stilla och tänka
på allt som är vackert och bra . . .
ja, bara se stjärnorna blänka
och finna var stund värd att ha.

SVEA NORDIN-HULTMAN

ILLUSTRATION AV OLOF SUNDEMAN (1896-1964).

Nils. Det är mödosamt att skriva. Man får knåpa och fila på versen i veckor . . . . månader ibland.

På värdshuset i Harg kunde min mor äntligen läsa utskriften av sin dikt. Med några små justeringar blev den publicerad i hennes namn, på enträgen begäran av skalden. Själv tyckte hon nog att versen var matt efterklang snarare än sjävständig dikt.

För egen del använde Nils Ferlin veterligen aldrig intrycken av vare sig brukssmedjor eller rimsmide denna höstdag i Roslagen. Men här intill kan den alltså läsas, den "ferlindikt" från 1946 som skalden aldrig skrev.

Harald Hultman var tidigare Norrtelje Tidnings chefredaktör för 1955-71.
Denna artikel har tidigare varit publicerad i Norrtelje Tidning, den 14 september 1998.

Nils Ferlin, livet och döden

LENNART JANSSON

Klockan fem på morgonen den 21 oktober 1961 insomnade Nils Ferlin. I hans dikter är man tillsammans med en, som var livets barfotabarn och ofta vandrade i ångestens skog. Genom sin närhet till döden kan han ge oss andra mod att leva.

Titlarna på Nils Ferlins diktsamlingar är talande. När funktionalism och framtidstro blomstrade 1930, kom han med sin första bok *En döddansares visor*. En märklig titel på en märklig bok. Inte mindre förvånad blir man som läsare, när man tar del av den första dikten SER DU med inledningsraderna

Ser du dessa vissna löv,
vissna löv i vinden –
så är jag ett visset löv,
visset löv i vinden –

Ferlin kände väl till psalmboken, och han läste bibeln i den gamla översättningen. I min arbetsupplaga av Ferlin dikter har jag markerat allusioner till Bibeln med ett B och dödstankar med ett D. Praktiskt taget varje uppslag har ett B eller D.

Höstens löv har skalder gärna använt som bild av förgängelsen. Ferlin gör det, men lite annorlunda. Hans löv är vissna. I psalmboken finns en ton av hopp i Oehlenschlägers dikt: Lär mig du skog att vissna glad, en gång som hösten gula blad...

Man grips av dikten JAG ÄR SÅ RÄDD i samlingen Med många kulörta lyktor:

Jag är så rädd för döden
– mer än jag varit förr,
men jag tycker att han har
en så obehaglig dörr.

Diktare har ofta talat om dödens *port* men ytterst sällan om dödens dörr. Dörr känns enklare, närmare. Men det är dock en dörr, säger Ferlin, av tungt, gammalt trä. I samma diktsamling ställer han frågan:"Vad tror du om döden, bror:/är det svårt att dö? Följande strof har en bön, en av de få hos Ferlin:

Guds enfödde son, vår herre,
vi ropa till.
I världen äro vi farne
så hopplöst vill.

Lägg märke till det arkaiska språket.

Inte någon av Ferlins dikter om livets slut har sådan skönhet och tyngd som *Men går jag över ängarna*. Här finns klang av Karlfeldt och närhet till Fröding. Här talas om skördeanden och skörderskor och här ställs den inträngande frågan:

Vem ger mej sitt hjärta som en glädje och en tröst,
som en doft som ville leka mej om kinden,
att jag på mina stigar mot förgängelse och höst
inte räds för den yttersta grinden.

Här vill jag gärna föra in Ferlins dikt Getsemane med raderna

Men den som är rädd – för köld och ris
får aldrig en blomst i paradis.
. . .
Ty den som är rädd för Getsemane
har ingenting alls att få eller ge.

Genom sitt liv och sin dikt fördjupar Nils Ferlin,våra liv. Vad menade han innerst inne med raderna i INTE ENS –

Inte ens en grå liten fågel
och aldrig en björk som står vit –
Men den vackraste dagen som sommaren ger
har det hänt att jag längtat dit.

Vart?

De sista raderna i En gammal cylinderhatt, utgiven efter hans död, finns bibeln med genom ett par ord från Predikaren Fåfänglighetens fåfänglighet – Vanitas vanitatum:

Här vilar en man
som var mycket rädd
för döden. Livet borde likväl
ha lärt honom motsatsen
. . .
Vanitas vanitatum:
ett liv, ett kors, ett datum.

Nils Ferlins liv hade mening.

Två rumlare från Värmland

KJELL E JOHANSON

Socialtjänsten har sina lärofäder och socialhögskolorna favoriserar än den ene än den andre av fackförfattarna i modesvängen. Intresset pendlar mellan politiserande samhällsarbete och självupptagen individuell skröplighet. På den ena kanten krävs samhällsförändringar och på den andra terapeutiska djupdykningar i människors inre.

För några år sedan skrev jag i *Socionomen* en artikel om socialtjänsten och två värmländska skalder. Nils Ferlin och Gustaf Fröding hör till den skrivande krets som pendlar mellan glädje och förstämning, kollektivt tänkande och individens avgränsade funderingar. Många av deras dikter präglas av uppsluppen ironi och kritisk samhällssyn. Ferlin och Fröding gestaltade människors godhet, ondska, generositet, girighet och allmänna vilsenhet. I deras värld finner vi inga positiva hjältar. De flesta är en blandning och intar många sorters tänkande. Sådant är lärorik läsning för socialstuderande. De värmländska giganterna på diktens område kan med fördel användas som utgångspunkt för samtal om ekonomiskt bistånd, individuella hjälpinsatser och samhällspåverkande socialtjänst.

Sanningen om livet och människors orättvisa lotter kan utläsas i diagram, tabeller och fackböcker. Men tyvärr innehåller faktabeskrivningarna en begränsad del av verkligheten. Selma Lagerlöf, Ulla Isaksson, Gustaf Fröding och Nils Ferlin tillhandahåller nycklar. Passas de in i rätt lås går dörren att öppna till människors föreställningsvärld.

Alla har ett behov av att spela en roll, inta framskjutna platser, uppskattas och vara betydelsefulla. Denna elementära livsinställning finns hos universitetsrektorer, biodlare, fartygskaptener, blomsterhandlare, hemarbetande, socialsekreterare, poliser, författare, Nils Ferlin-sällskapets medlemmar och allt annat folk som bevistar jorden. Därtill kommer att behovet av självhävdelse finns bland lyckliga och olyckliga, strävsamma och lata, godhjärtade präster och skamlösa banditer.

En funderande socialarbetare ställer många frågor. Vad händer bland sniffande 13-åringar då de drabbas av omvärldens dom? Hur reagerar haschrökande tonårsgäng då de möter samhällets representanter i form av socialarbetare och poliser? Dricker Jeppe därför att han älskar flaskan och dess innehåll? Eller dricker Jeppe därför att spriten är ett alternativ till något ännu värre: den totala ensamheten?

Högst sannolikt kan ingen enda professor eller välfärdsforskare svara på alla spörsmål. Ofta får de nöja sig med att antyda. Däremot tror jag att den som bekantar sig med Nils Ferlin i takt med allt mer fördjupad läsning erhåller växande insikt om individer och problem, samhälle och sammanhang.

Godhet förutsätter ondska och det finns ingen glädje utan sorg. Behövs skumma individer för att de flesta andra åtminstone skall framstå som präktiga? Därom har sociologer och versmakare yttrat åtskilligt av intresse.

Den som växte upp under 30- och 40-talen hunsades och beskars i sitt förhållande till Nils Ferlin och Gustaf Fröding. I min 7-åriga folkskola i Östra Deje lästes Oscar Stjerne, Selma Lagerlöf , Nils Ferlin och Gustaf Fröding. De två sistnämndas dikter var vid sidan av psalmverserna återkommande hemläxa. Men överläraren orienterade oss inte om den djupare innebörden i Ferlins och Frödings strofer.

Om poeternas vilsna misslyckanden, partiella framgångar och samhällskritik yttrades knappt ett enda ord. Tyvärr missade lärarna på dåvarande Socialinstitutet samma sak. Tre år tillbringade jag på Odengatan 61 utan att en enda föreläsare eller handledare kopplade samman studenternas behov av insikt med Ferlin eller Fröding. Trots dessa förbiseenden förblir skaldernas strofer nödvändiga betraktelser för socialarbetares och politikers medvetenhet.

Till det möjligas konst hör lyssnande på Ferlins dikter, deltagande i diskussioner om hans livssyn och ständiga återkommanden till det han lämnat efter sig.

Selma Lagerlöf, Gustaf Fröding och Nils Ferlin har genom sina litterära bedrifter varit med och skapat vanföreställningar om det värmländska lynnet. Sådant gillar utvandrade värmlänningar. Var vi än befinner oss i världen framstår Värmland som provins, centrum och outtömlig kraftkälla.

Kjell E Johanson är författare, samhällsdebattör och mångårig medlem i Nils Ferlin-sällskapet. Han har varit IOGT-NTOs förbundsordförande, biträdande socialdirektör, fritidsdirektör och chef för Brottsförebyggande centrum i Stockholm.

Stum sitter guden

Nils Ferlin

Melodi:
Anna Jansson

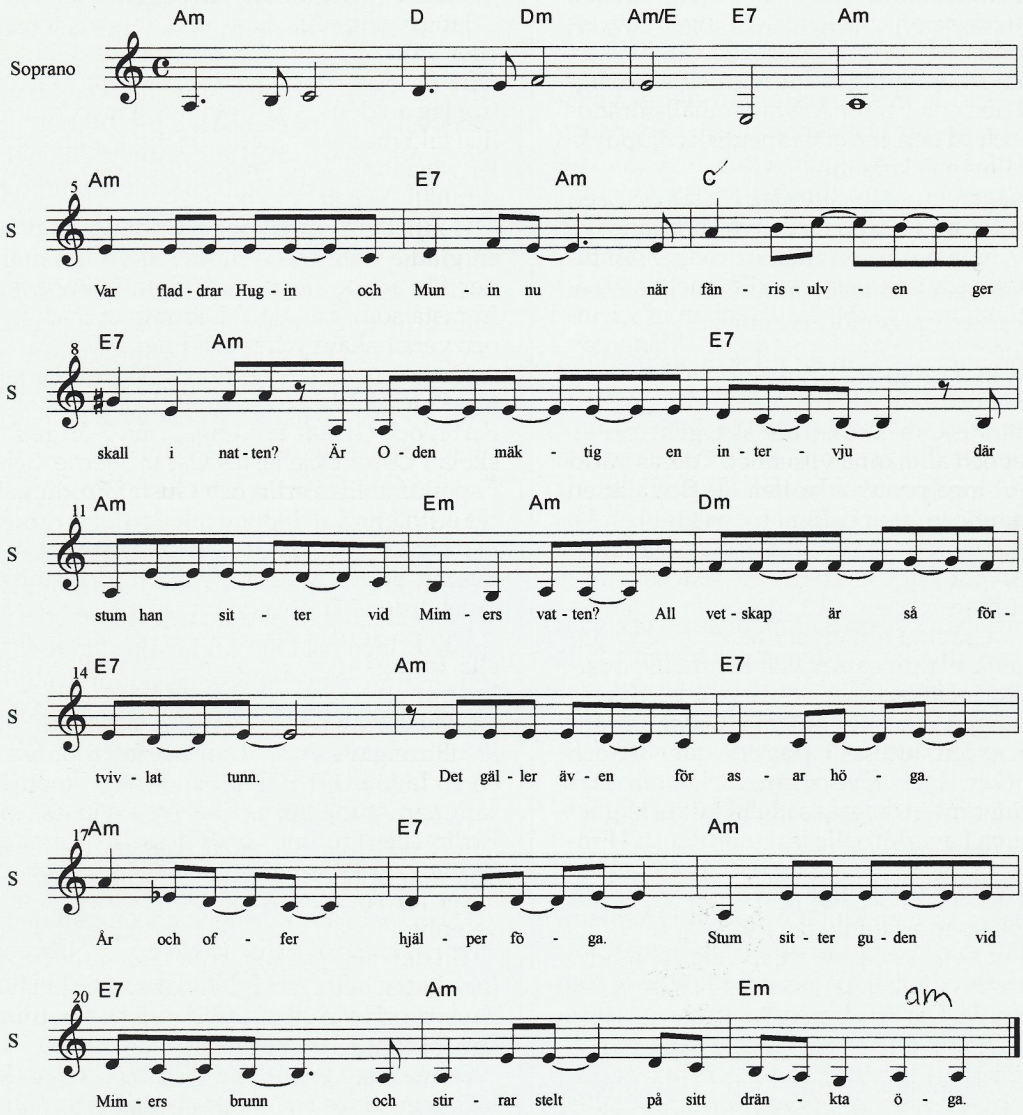

Anna Jansson, Vintrosa, är författare, dessutom sjunger hon och spelar gitarr, samt tonsätter dikter av Nils Ferlin och Karin Boye.

FERLIN I VÄSTERLED

Ove Engström framför sin pressrosade Ferlinföreställning "Får jag lämna några blommor" i S:ta Birgitta kyrkas församlingssal, Nockeby, torsdagen den 16 maj kl. 13.00.

Fri entré. Arrangör är Västerleds Församling

FERLIN-TALLRIKAR

med konstnären K G Bejemarks motiv – en uppskattad present!
Priset är 100 kronor per tallrik, plus eventuell portokostnad. Beställning görs genom Olof Ögren, tel 08-661 98 65

Ferlin går hem hos Rotary

BÖRJE WILSBORN

Det kom ett brev till Poste Restantes redaktör från Börje Wilsborn, Ekenässjön. Han skriver så här:

"Att sprida ljus/kunskap är viktigt ur en mängd aspekter. Om denna åtgärd bärs av och förmedlas genom kvalificerad lyrik ger det kunskapen en extra dimension; ett förstärkt värde. Ett av Rotaryrörelsens främsta syften är att genom ett varierat utbud av ganska täta föreläsningar sprida ljus i områden där ibland kunskapsmässigt mörker råder.

Eftersom jag sedan en tid själv är medlem av Ferlinsällskapet och god vän och sommargranne med ölänningen *Henry Larsson*, som ju verkligen tillhör skaran av sanna beundrare av den store poeten, har det känts viktigt att till mina kamrater i olika Rotaryklubbar förmedla små avsnitt av Nils Johan Einar Ferlins liv och livsverk.

Henry har i dessa sammanhang verkligen lyckats förmedla kraften och känslan i Nils Ferlins diktning och på ett sublimt sätt gett bästa tänkbara stöd åt utvecklingen av såväl kunskap om den döde poeten som hans sällskap. Nils Ferlin lever vidare, icke minst i de Rotarykretsar där Henry fått möjlighet att tala och recitera."

Börje Wilsborn bifogar också ett av Rotarys veckobrev från ett klubbmöte den 12 september 2001 där Henry Larsson, Köpingsvik, var dagens föredragshållare. Ur veckobrevet som skrevs av Börje Wilsborn efter mötet saxar redaktören följande:

"De osannolika terrordåden i USA föregående dag satte med nödvändighet prägel på dialog och tonläge. Det gav också föreläsaren från Öland skäl att återge Vilhelm Mobergs tolkning av vännen Nils Ferlins syn på mänskligt vanvett; den gången föranlett av atombombsexperimentet under det kalla krigets dagar: **´Det fanns ingen dårskap så stor, att han inte tilltrodde människan förmåga att begå den´.**

Föredraget ägnades en människa, som lät tungsinne och pessimism understött av rytmisk begåvning och särpräglad känsla för ordvalens betydelse, med sin diktning tala till generationer av människor. Den fragmentariska livsbeskrivningen förgylldes av väl valda aktstycken ur poetens rika produktion och – beroende på vars och ens skiftande sinnelag – erbjöds vi högklassig lyrisk framställning.

Nils Ferlins känsla för rytm har gjort att hans diktning mer än de flestas blivit föremål för tonsättarnas intresse och föreläsaren, som sedan tidig ungdom (nu på sitt 84:de levnadsår) känt sig starkt tilltalad av Ferlins uttryckssätt, menar att poeten – ungdomens skepsis till kyrkan till trots – hade mycket av Bibelns rytm och ordval som bärande element.

Diktsamlingen *Barfotabarn* (1933) gav oss de kända ´Du har tappat ditt ord och din papperslapp . . . . och 'Poste Restante', där sistnämnda rubrik utgör namnet på Ferlinsällskapets medlemstidning, som haft nässjösonen Alf Olle Anderson som redaktör, ett faktum som föreläsaren påmindes om av gästen från Gamla sta´n, William Wahlberg.

Vi delgavs även 'Den excentriska lorden' och 'Innan ditt rike blev kartlagt' ur debutsamlingen *En döddansares visor*. Den postumt utgivna *En gammal cylinderhatt* gav oss 'Så kom jag mig upp'.

Den snabba vandringen genom skaldens liv tog oss med till hans 'styckegods' Norrboda i Roslagen, där Nils Johan Einar med hjälp av hustrun Henny kom undan Klarakvarterens nedbrytande liv. Nils Ferlin levde 1898–1961 och med beaktande av vad som presterades för sin tid och för eftervärlden må man väl instämma i de tänkvärda orden 'Det liv är inte störst som längst har varat . . ."

MANUSSTOPP
för nästa nummer av
Poste Restante
är den 2 september 2002

En uppskattad present!

Varför inte ge bort en Ferlin-tallrik, eller flera till goda vänner! Priset är endast 100 kronor per tallrik, (porto tillkommer). Motiven på tallrikarna är utförda av konstnären K G Bejemark: Tyvärr finns enbart ett fåtal hela serier kvar – här gäller först till kvarn... För beställning hör av er till Olof Ögren, tel 08-661 98 65.

Nr 1

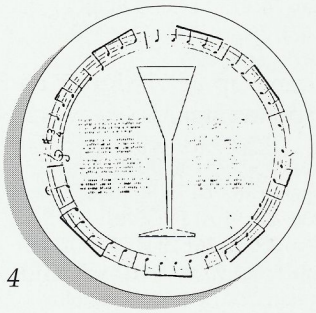

Nr 4

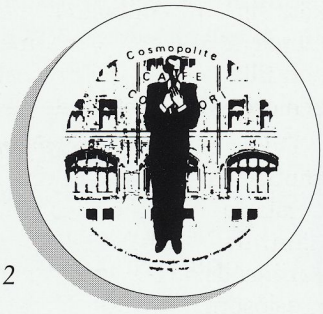

Nr 2

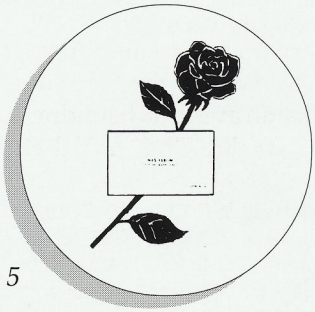

Nr 5

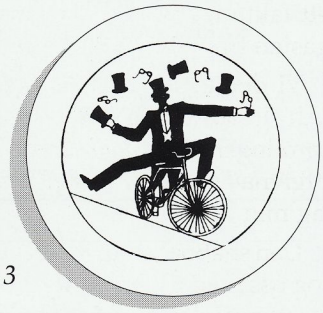

Nr 3

Nr 6

Observera!

Det inbetalningskort som medföljer även detta nummer av Poste Restante innebär inte att Du som redan betalt Din årsavgift ska göra det ännu en gång – vilket har hänt. Kortet är avsett för Dig som kanske glömt betala eller föredrar att betala under hösten – eller kanske det tidigare kortet har förkommit.

Du kan givetvis också använda det vid Din anmälan och inbetalning till middagen vid årsmötet torsdagen 16 maj 2002. Se sista sidan!

VAR GOD OBSERVERA

att alla meddelanden om ändringar av namn eller adress (skriv tydligt, texta, tack!) skickas direkt till Nils Ferlin-Sällskapets medlemssekreterare:

Annika Luttropp

Surbrunnsgatan 55, 8 tr

113 27 STOCKHOLM

☎ 08-32 99 84

Nya medlemmar

Lennart Ahlfredzon, Mossvägen 1, 449 43 NOL
Richard Ahlström, Bodalsvägen 23, 181 36 LIDINGÖ
Anne-Terése Albertsson, Nydalsgatan 4, 784 54 BORLÄNGE
Kristina Andersson, S:t Davidsgården, 795 91 RÄTTVIK
Sven Erik Andersson, Lillängsvägen 37, 131 41 NACKA
Björn Bang, Julaftonsgatan 76, 415 14 GÖTEBORG
Ingegerd Berggren, PL 1671, 760 10 BERGSHAMRA
Liisa Björklund, Grossgärdsgatan 1 A, 761 44 NORRTÄLJE
Kurt o. Ulla Björnbom, Ättehögsvägen 13, 437 33 LINDOME
Hasse Carlbaum, Hagavägen 41, 784 40 BORLÄNGE
Arne Carlson, Brätthällsgatan 18, 784 74 BORLÄNGE
Ulla Dalén, Långared 7236, 441 91 ALINGSÅS
Bengt Ericsson, Norr-Nånö 353 A, 761 73 NORRTÄLJE
Kurt Eriksson, Stenarsbol 15, 661 95 VÄRML.NYSÄTER
Bernt Eriksson, Fatbursgatan 29 A, 118 54 Stockholm
Siv Franzon, Sibyllegatan 54, 1 trp., 114 43 STOCKHOLM
Solveig Gustafsson, Råstensgatan 9 A, 172 70 SUNDBYBERG
Anders Hedén, Box 202, 830 23 HACKÅS
Owe Hedman, Gotlandsgatan 62, 5 trp., 116 65 STOCKHOLM
Inga-Britt Henriksson, Danderydsvägen 16 K, 182 66 DJURSHOLM
C. G. Israelsson, Värmlandsvägen 9, 722 44 VÄSTERÅS
S. E. Israelsson, Flugspögatan 6, 723 49 VÄSTERÅS
S. P. Israelsson, Bandygatan 4, 722 40 VÄSTERÅS
Anna Jansson, Solbergavägen 13, 719 30 VINTROSA
Bertil R:son Johnson, Ribbingsväg 89, 5 trp., 192 52 SOLLENTUNA
Marianne Kihlström, Ymsenvägen 13, 5 trp., 120 38 ÅRSTA
Helle Kool, Västmannagatan 40, 5 trp., 113 25 STHLM
Eva och Görgen Larsson, Skarpskyttevägen 20, 680 90 NYKROPPA
Sven Lilja, Mor Annas Brygga, PL 2, 181 30 LIDINGÖ
Evert Lindahl, Friluftsvägen 31, 172 40 SUNDBYBERG
Gustaf Lindborg, Lamellgatan 2 A, 1 trp., 784 35 BORLÄNGE
Peter Lindqvist, Lektorsgatan 6 B, 214 56 MALMÖ
Ann-Beate Ljunggren, Gjuterivägen 6 B, 761 40 NORRTÄLJE
Gunnar Lundkvist, S:t Eriksgatan 122, 5 trp., 113 31 STHLM
Tage Meijer, Primusvägen 40, 590 74 LJUNGSBRO
Lilian Norlin, Dalhemsvägen 47 C, 254 65 HELSINGBORG
Monica Nilsson, Röda vägen 19, 784 30 BORLÄNGE
Ingegerd Olsén Pettersson, Snesslingby Gård 6065 761 93 NORRTÄLJE
Gertrud Olsson, c/o Olle Olsson, Flintvägen 13 141 34 HUDDINGE
Stig-Åke Petersson, Tegelviksgatan 46, 116 41 STOCKHOLM
Sven Olov Petersson, Nilstorpsvägen 89, 181 47 LIDINGÖ
Sven Pettersson, Grubbensringen 15, 3 trp., 112 32 STHLM
Eila Pöllänen, Åvasta skola, 186 95 VALLENTUNA
Björn Samuelsson, Vallvägen 8, 761 63 NORRTÄLJE
Karin Sandqvist Årefors, Annas Väg 17, 269 39 BÅSTAD
Olivia Sigeman, Tångvägen 38, 126 38 HÄGERSTEN
Gunilla Sjöberg, Industrigatan 14, 112 46 STOCKHOLM
Naima Sjöberg, Laduvägen 11, 784 61 BORLÄNGE
Lars Skogquist, Wallingatan 29, 784 33 BORLÄNGE
Sonja Stenhammar, PL 6243, Hysingsvik, 761 93 NORRTÄLJE
Emy Sunnehall, Vasagatan 16 C, 8 trp., 784 32 BORLÄNGE
Kjell o. Ann-Marie Söderlund, Ymervägen 1, 781 94 BORLÄNGE
Pär Sörman, Sörmansgården, 640 51 STJÄRNHOV
Jan-Henrik Torselius, Trädgårdsgatan 7 C, 753 09 UPPSALA
Birgitta Tyllström, Hagavägen 52, 784 40 BORLÄNGE
Kerstin Wahlsten, Nybrogatan 44, 2 tr., 140 40 STHLM
Inga B Westermark, Fyrspannsvägen 64, 131 48 NACKA
Tage Widmark, Balzar von Platens gata 15, 112 42 STHLM
Kerstin Woodcock, Ursviksvägen 17, 172 75 SUNDBYBERG
Anna Årnell, Jungfrudansen 42, 171 56 SOLNA

Nya ständiga medlemmar

Ulla Adwall, Ymsenvägen 5, 8 trp., 120 38 ÅRSTA

GÅVOR TILL NILS FERLIN-SÄLLSKAPET

SUNE KRONVALL	100:-
KARL GÖSTA LUNDGREN	200:-
MAJ BIRGIT NILSSON	100:-
STEFAN STRÖM	50:-
KARL E ÅMAN	100:-
ÅKE JINGELMO	100:-
ÅKE INGLUND	100:–
ÖVRIGA GÅVOR	450:-
TOTALT	**1.200:-**

Medlem i

NILS FERLIN-SÄLLSKAPET

blir man genom att sätta in årsavgiften 150 kr

(*studerande och pensionärer* 100 kr)

på pg **35 21 55-6**.

Livstidsmedlem blir man för 1.500 kr.

Glöm inte att skriva namn och adress. Skriv tydligt, texta, tack!

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2001

Antalet medlemmar har glädjande nog ökat något under verksamhetsåret. Styrelsen ser gärna att sällskapets medlemmar medverkar till värvning av nya medlemmar!

Nils Ferlin-sällskapet har efter årsmötet den 11 maj 2001 bestått av de ordinarie ledamöterna:

Jan Mårtenson, ordförande
Tor Englund, skattmästare
Annika Luttropp, sekreterare
Jenny Westerström
Esse Jansson
Ove Engström
Sören Larsson
Jarl Magnusson

samt av suppleanterna

Karl Rikard Rickardsson
Monika Lilja
Olof Ögren.

Redaktör för Poste Restante har Esse Jansson varit.

Revisorer är Christer Knutsson och May Midfalk.

Valnämnden utgörs av Eric Midfalk (sammankallande), Maj-Brit Carlsson och Elisabeth Jönsson.

Styrelsen har under året haft fyra ordinarie sammanträden.

Vid årsmötet avtackades avgående ordföranden Olof Ögren, som under mer än 30 år varit vice ordförande och ordförande i sällskapet..

Höstmötet avhölls den 19 oktober på Sjöfartshuset i Stockholm. Ett 80-tal medlemmar samlades för att hylla årets pristagare Gunnar Harding, som fick Ferlinpriset, och Jeja Sundström som tilldelades vårt trubadurpris.

Ordföranden Jan Mårtenson harangerade pristagarna som "svarade" med recitation och sång, något som uppskattades hörbart av medlemmarna.

Efter prisutdelning och uppträdande av våra egna förmågor avåts den traditionella festmåltiden.

Styrelsen framför ett varmt tack för alla de gåvor och bidrag som influtit under året och som hjälper till att stärka sällskapets ekonomi.

Av bredvidstående Resultat- och Balansräkning framgår bland annat:

att sällskapet har en sund ekonomi.

att årets vinst uppgår till 4 599 kronor, bättre än föregående år men fortfarande otillräckligt för framtida behov.

att kassa och bankbehållning uppgår till 251 638 kronor.

GÅ MED I FERLIN-SÄLLSKAPET!

Den magre poetens visor och dikter är märkvärdigt tidlösa och finner ständigt nya uttolkare. Lär känna mannen bakom verket och stöd samtidigt den svenskspråkiga poesin.

RESULTATRÄKNING

INTÄKTER	*2001*	*2000*
Medlemsavgifter	83 880	73 240
Gåvor	46 545	33 725
Samkväm med mera	45 600	40 833
Annonser	500	
Ferlintallrikar	500	500
Ränteintäkter	6 585	7 028
SUMMA	183 610	155 326
KOSTNADER		
Poste Restante	77 547	64 465
Stipendier	40 000	40 000
Samkväm med mera	52 093	40 409
Övrigt	9 371	9 148
	179 011	154 022
Årets överskott	4 599	1 304
SUMMA	183 610	155 326

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR	*2001*	*2000*
Kassa		44
Postgiro	118 761	70 807
Östgötabanken	132 877	154 155
Curt Enström-fondkonto	101 435	113 673
Summa TILLGÅNGAR	353 073	338 679
SKULDER		
Förutbetalda medlemsavgifter	48 100	42 525
Nils Ferlin-fonden	40 000	40 000
Curt Enström-fonden	142 875	142 875
Ständig medlemsfond	33 810	29 590
Summa SKULDER	264 785	254 990
EGET KAPITAL		
Kapitalkonto	83 689	82 385
Årets resultat	4 599	1 304
	88 288	83 689
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	**353 073**	**338 679**

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknad, som utsetts att granska Nils Ferlin-sällskapets räkenskaper för år 2001 får härmed avge följande revisionsberättelse.

Jag har granskat bokföringen, kontrollerat bank- och postgirosaldon samt bokslutshandlingar.

Beträffande den ekonomiska ställningen per 31 december 2001 hänvisas till balans- och resultaträkningarna, som visar ett överskott på 4 599 kronor.

Böckerna är förda med omsorg och revisionen har inte givit anledning till några anmärkningar.

Jag tillstyrker

att balans- och resultaträkningarna fastställs

att kassören och styrelsen beviljas ansvarsfrihet för den ekonomiska förvaltningen.

Stockholm i februari 2002
Christer Knutson

KALLELSE

Nils Ferlin-sällskapets medlemmar hälsas varmt välkomna till

ÅRSMÖTE

torsdagen den 16 maj 2002, klockan 18.30

(OBS! Dag och tid!)

Plats: Eriksbergs festvåning, Erikbergsgatan 17 A

(Vid "Ordenstrappan" på Karlavägen, gå uppför trappan och ta till vänster på Eriksbergsgatan)

På dagordningen står bland annat val av ordförande med flera, samt nominering av kandidater till 2002 års Ferlin- och Trubadurpris.

Middagen serveras cirka kl 19.30. På menyn står
Kall inkokt laxkotlett, färskinlagd gurka, dillmajonnäs, samt kokt färskpotatis.
(OBS! Önskas vegetarisk mat måste detta anges på inbetalningskortet)

I kuvertpriset ingår smör, bröd, sallad, 33 cl lättöl/bordsvatten, kaffe och nötfri kaka, Isvatten serveras under hela middagen.

Pris per kuvert 250 kronor

För den som önskar annan dryck finns vin (rött eller vitt) 25 kr/glas, folköl 15 kr/fl, starköl 20 kr/fl. Dessutom finns förstås avec och övriga förfriskningar.

Anmälan sker genom insättning av beloppet på Nils Ferlin-sällskapets postgironummer 35 21 55-6 (eller på bifogade postgiroblankett) och ska vara Sällskapet tillhanda senast onsdagen den 8 maj 2002.

Väl mött till en minnesrik Ferlin-afton i goda poesivänners lag!

Styrelsen

Poste Restante Medlemstidning för Nils Ferlin-Sällskapet nr 2, 2001
Ordförande: Jan Mårtenson, Karlaplan 14, 115 20 STOCKHOLM. Tel 08-660 98 39
Sekreterare: Annika Luttropp, Surbrunnsgatan 55, 8 tr, 113 27 STOCKHOLM. Tel 08-32 99 84
Skattmästare: Tor Englund, Sunnanvindsgränd 79, 177 71 JÄRFÄLLA. Tel 08-580 174 69
Sällskapets postgirokonto: 35 21 55-6

Redaktör: **Poste Restante**: Esse Jansson, Länna Prästg. 6098, 761 93 NORRTÄLJE. Tel/Fax 0176-26 81 30
Tryck: Affärstryckeriet, Norrtälje.

MILJÖMÄRKT Trycksak lic nr 341 290

ISSN 0345-9519